

POSTANOWIENIE

Dnia 23 listopada 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska (przewodniczący)

SSN Grzegorz Misiurek (sprawozdawca)

SSN Józef Frąckowiak

w sprawie z powództwa R. J. i X. J.
przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej "N. " w W.
o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 23 listopada 2012 r.,
zażalenia strony pozwanej na wyrok Sądu Apelacyjnego
z dnia 20 lipca 2012 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok, pozostawiając rozstrzygnięcie
o kosztach postępowania zażaleniowego Sądowi Apelacyjnemu.**

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 23 lutego 2010 r. zobowiązał pozwaną Spółdzielnię Mieszkaniową „N.” w W. do złożenia oświadczenia woli ustanawiającego na rzecz powodów R. J. i X. J. odrębną własność szczegółowo opisanych lokali mieszkalnych nr 10 i nr 24 oraz lokalu użytkowego nr IV – usytuowanych w budynku przy ulicy D. [...] w W., wraz z określonymi udziałami w częściach wspólnych budynku i działce gruntu, na której został wzniesiony ten budynek oraz prawem wyłącznego korzystania z usytuowanych w nim miejsc postojowych nr 4,5 i 40. Jednocześnie Sąd Okręgowy nałożył na powodów obowiązek dokonania na rzecz pozwanej odpowiednich dopłat a na pozwaną zwrotu powodom nadpłaty, stosownie do wyniku ostatecznego rozliczenia kosztów wybudowania budynku przy ulicy D. [...] w W.

Sąd Apelacyjny, na skutek apelacji pozwanej, wyrokiem z dnia 20 lipca 2012 r. uchylił wyrok Sądu Okręgowego i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania za drugą instancję.

Sąd Apelacyjny nie podzielił zarzutów skarżącej kwestionujących powództwo co do zasady, wskazując – z powołaniem się na stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z dnia 16 listopada 2004 r., III CZP 68/04, OSNC 2005, nr 11, poz. 183 - że niezrealizowane roszczenie powodów (członków pozwanej Spółdzielni) o przydział spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu, wywodzone z art. 213 Prawa spółdzielczego, uległo przekształceniu w roszczenie o ustanowienie odrębnej własności lokalu.

Za uzasadnione natomiast Sąd Apelacyjny uznał zarzuty podważające ustalenia w kwestii dokonania przez powodów wpłat pokrywających wkład budowlany oraz co do danych niezbędnych do ustanowienia odrębnej własności lokali zgodnie z żądaniem pozwu. Wskazał przy tym, że Sąd pierwszej instancji, dysponując w tym zakresie jedynie dokumentami prywatnymi, nie mógł nie skorzystać z uprawnienia przewidzianego w art. 232 zdanie drugie k.p.c. i nie dopuścić z urzędu dowodu z opinii biegłego. Przeprowadzenie tego dowodu jest niezbędne do ustalenia, czy powodowie wnieśli pełny wkład budowlany oraz określenia -zgodnie art. 3 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (tekst jedn.: Dz. U. z 2000 r., Nr 80, poz. 903 ze zm.), w związku z art. 27 ustawy

o spółdzielniach mieszkaniowych - powierzchni użytkowej lokali wraz z powierzchnią pomieszczeń do nich przynależnych oraz udziału właściciela lokalu wyodrębnionego w nieruchomości wspólnej. Sąd Apelacyjny postanowił dopuścić dowód z opinii biegłego w postępowaniu apelacyjnym, jednakże uznał, że wnioski płynące z tej opinii nie są wystarczające do wydania rozstrzygnięcia, zostały zakwestionowane przez pozwaną i rodzą konieczność kontynuowania postępowania dowodowego, co – stosownie do art. 386 § 4 k.p.c. – nakazuje uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Zakres uzupełniającego postępowania dowodowego i jego znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy nie pozostaje bez wpływu na możliwość ograniczenia rozpoznania sprawy do jednej instancji.

W zażaleniu na powyższe rozstrzygnięcie pozwana zarzuciła Sądowi Apelacyjnemu naruszenie art. 213 § 2 Prawa spółdzielczego (w brzmieniu przed jego uchyceniem przez ustawę o spółdzielniach mieszkaniowych) w związku z art. 46 § 1 pkt 8 Prawa spółdzielczego i § 21 Statutu pozwanej, art. 233 § 2 k.p.c., art. 481 § 1 k.c., art. 232 zdanie drugie k.p.c. i art. 6 k.c. W konkluzji wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz zmianę wyroku Sądu Okręgowego przez oddalenie powództwa, bądź też o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W postępowaniu apelacyjnym sąd drugiej instancji, kontynuując postępowanie przed sądem pierwszej instancji, rozpoznaje sprawę na nowo w sposób – w zasadzie - nieograniczony (art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c.). W konsekwencji, w razie uwzględnienia apelacji - z reguły - zmienia zaskarżony wyrok i orzeka co do istoty sprawy (art. 386 § 1 k.p.c.). Uchylenie zaskarżonego wyroku połączone z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji dopuszczone zostało jedynie w przypadkach określonych w art. 386 § 2 i 4 k.p.c. Kontroli prawidłowości takiego orzeczenia służy zażalenie przewidziane w art. 394¹ § 1¹ k.p.c.

U podstaw zaskarżonego wyroku legło stwierdzenie przez Sąd Apelacyjny, że prawidłowe rozstrzygnięcie sprawy wymaga uzupełnienia postępowania

dowodowego w znacznej części, tj. przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych celem ustalenia, czy powodowie uścili pełny wkład budowlany oraz prawidłowego określenia przedmiotu odrębnej własności. Ocenie Sądu Najwyższego może być zatem poddana jedynie trafność zakwalifikowania wymienionej przesłanki jako podstawy orzeczenia kasatoryjnego, przewidzianej – według wskazania Sądu Apelacyjnego – w art. 386 § 4 k.p.c.

Po zmianie art. 386 § 4 k.p.c., dokonanej ustawą z dnia 24 maja 2000 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego, ustawy o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz ustawy o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. Nr 48, poz. 554 ze zm.), która weszła w życie z dniem 1 lipca 2000 r., potrzeba uzupełnienia postępowania dowodowego w znacznej części nie jest już podstawą do wydania przez sąd drugiej instancji orzeczenia kasatoryjnego. Z brzmienia tego przepisu jednoznacznie wynika, że podstawę taką stanowi konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Sąd Apelacyjny doszedł zatem do błędnego wniosku, nieuwzględniającego znowelizowaną treść zastosowanego przepisu. Konkluzja ta jest nawet zaskakująca, gdyż wcześniej Sąd Apelacyjny - wychodząc z prawidłowego założenia – uznał za uzasadnione uzupełnienie postępowania dowodowego we własnym zakresie.

Trafnie zarzuciła skarżąca – aczkolwiek wadliwie wiążąc to z naruszeniem art. 232 zdanie drugie k.p.c. - że zmiana stanowiska w tym przedmiocie była bezzasadna. Nie usprawiedliwia jej ogólnikowe stwierdzenie, że wnioski opinii biegłego rodzą konieczność kontynuowania postępowania dowodowego i nie satysfakcjonują strony pozwanej. Okoliczności powyższe, nie mają istotnego znaczenia z punktu widzenia potrzeby uzupełnienia postępowania dowodowego w postępowaniu apelacyjnym. Podniesione w tym zakresie argumenty skarżącej wskazują na wydanie zaskarżonego wyroku z naruszeniem art. 386 § 4 k.p.c.

W rozpoznawanej sprawie nie zachodzi również niebezpieczeństwo ograniczenia merytorycznego rozpoznania sprawy do jednej instancji. Zasadniczy spór między stronami dotyczy tego, czy zgłoszone przez powodów roszczenie jest usprawiedliwione co do zasady. Sąd Apelacyjny kwestię tę rozstrzygnął twierdząco,

wskazując na niedostatki ustaleń faktycznych niezbędnych do wydania orzeczenia uwzględniającego powództwo. Braki w zakresie tych ustaleń nie są zatem tak rozległe i na tyle determinujące treść rozstrzygnięcia, aby można było uznać, że przeprowadzenie przez Sąd Apelacyjny uzupełniającego postępowania dowodowego będzie równoznaczne z rozpoznaniem sprawy w jednej tylko instancji.

Pozostałe podniesione przez skarżącą zarzuty nie poddają się ocenie w ramach niniejszego zażalenia, gdyż skierowane zostały w odniesieniu do merytorycznej oceny powództwa i apelacji.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł, jak w sentencji, pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego Sądowi Apelacyjnemu stosownie do art. 108 § 2 w związku z art. 398²¹ i art. 394¹ § 3 k.p.c.